

Účetnictví ÚSC, rozpočet ÚSC

ÚČETNICTVÍ A ROZBORY VE VEŘEJNÉ
SPRÁVĚ
Jaro 2010

ÚČETNÍ REFORMA v oblasti veřejných financí

- Usnesení vlády č. 561 ze dne 23.5.2007
  - Schválení vytvoření účetnictví státu od 1.1.2010
  - (Příloha č.1 – vymezení základních principů)
- CÍL – vytvoření podmínek pro efektivní zajištění správných, úplných a včasných informací o hospodářské situaci státu a příslušných účetních jednotek

Právní úprava účetnictví ÚSC

- **Zákon č. 563/1991 Sb.**, o účetnictví (v platném znění),
  - Zásadní změna zákonem č. 304/2008 Sb.
- **Vyhláška č. 410/2009 Sb.**, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky,
  - Účinnost od 1.1.2010
  - Nahrazuje vyhlášku č. 505/2002 Sb.
- **České účetní standardy** pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 410/2009 Sb.
  - 701 a následující – jsou průběžně vydávány (prozatím 701-704)
  - 501-522 byly s účinností k 1.1.2010 zrušeny

Další významné normy související s účetní reformou

- Vyhláška č. 449/2009 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů, rozpočtů územních samosprávných celků, rozpočtů dobrovolných svazků obcí a rozpočtů Regionálních rad regionů soudržnosti
- „Technická vyhláška“ – vyhláška č. 383/2009 Sb., o účetních záznamech
- „Inventarizační vyhláška“ - ???
- „Konsolidační vyhláška“ - ???

Normy, které vymezují postavení a hospodaření ÚSC – zejména:

- Zákon č. 128/2000 sb., o obcích,
- Zákon č. 129/2000 sb., o krajích,
- Zákon č. 218/2000 sb., o rozpočtových pravidlech,
- Zákon č. 243/2000 sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní ÚSC a některým státním fondům,
- Zákon č. 250/2000 sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů,
- Vyhláška MF č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě,
- a další.

Rozdílnost účetnictví ÚSC oproti podnikatelským subjektům

- ÚSC je veřejnoprávní korporace –» ~~nepracuje s kategorií výnosů a zisku,~~
- **jiná směrná účtová osnova**
- obce a kraje mohou mít i podnikatelskou činnost
- **účty vztahujících se k rozpočtu ÚSC**, které jsou odlišné od podnikatelských subjektů
- jiné postupy při účtování o dlouhodobém majetku – bude sjednoceno
- peněžní fondy (dříve i majetkové)

Rozlišení mezi rozpočtovou a podnikatelskou činností

- **Rozpočtová činnost**

- činnost, která je hlavním posláním ÚSC – cílem není dosažení zisku, ale snaha o rozvoj území a uspokojování potřeb obyvatel

- **Podnikatelská (hospodářská) činnost**

- ÚSC může vykonávat i činnosti, při kterých se snaží dosahovat zisku
- účetně sledována mimo rozpočtové V a N (AE, vybrané SÚ)
- výsledky se promítají do rozpočtu vždy nejpozději ke konci kalendářního roku
- mělo by být vnitřním předpisem upraveno, které činnosti sem patří, jaký majetek je při nich využíván

Rozpočet obcí a krajů

- jeden z nástrojů finančního řízení ÚSC
- zobrazení finančního hospodaření obce či města na daný kalendářní rok ➔ **krátkodobý nástroj řízení obce**

Základní rovnice rozpočtového hospodaření

$$\text{příjmy} - \text{výdaje} = - \text{financování}$$

Omezení rozpočtu

- krátkodobost
- nevypovídá o stavu majetku, závazcích a pohledávkách
- finanční operace, které rozpočtem neprocházejí
  - cizí prostředky
  - sdružené prostředky
  - operace podnikatelské činnosti obce

Rozpočtová skladba

- Vyhláška MF č. 323/2002 Sb.
- Klasifikace peněžních operací v rozpočtu
- Rozpočtové hospodaření a peněžní fondy
- Čtyři základní členění
  - Odpovědnostní – pro ÚSC nepovinné
  - Druhové
  - Odvětvové
  - Konsolidační

Druhové členění

- ekonomický charakter operace
- třídy › seskupení položek › podseskupení položek › položky
  - třída 1 – daňové příjmy
  - třída 2 – nedaňové příjmy
  - třída 3 – kapitálové příjmy
  - třída 4 – přijaté transfery
  - třída 5 – běžné výdaje
  - třída 6 – kapitálové výdaje
  - třída 8 - financování

Financující operace

- Z jakých zdrojů byl kryt deficit rozpočtu?
- Jak bylo naloženo s přebytkem rozpočtu?
- Způsoby zobrazení přijetí závazku/půjčení prostředků v rozpočtu

<p>8 – financující operace</p>	<p>1 – financování z tuzemska</p> <p>2 – financování ze zahraničí</p> <p>9 – opravné položky k peněžním operacím</p>	<p>1 – krátkodobé financování</p> <p>2 – dlouhodobé financování</p>	<p>1 – vydané dluhopisy (+)</p> <p>2 – splátky vydaných dluhopisů (-)</p> <p>3 – přijaté půjčené prostředky (+)</p> <p>4 – splátky přijatých půjčených prostředků (-)</p> <p>5 – změna stavu prostředků na bank. ú. (+/-)</p> <p>7 – aktivní operace řízení likvidity – příjmy (+)</p> <p>8 - aktivní operace řízení likvidity - výdaje (-)</p>
--------------------------------	--	---	---

Odvětvové členění

- skupina 1 – zemědělství, lesní hospodářství a rybnářství
- skupina 2 – průmyslová a ostatní odvětví hospodářství
- skupina 3 – služby pro obyvatelstvo
- skupina 4 – sociální věci a politika zaměstnanosti
- skupina 5 – bezpečnost státu a právní ochrana
- skupina 6 – všeobecná veřejná správa a služby

Odpovědnostní členění

- člení peněžní operace do kapitol
- zohledňuje odpovědnost a působnost subjektu, který s peněžními prostředky nakládá
- pro ÚSC nepovinné (povinné pro peněžní operace státního rozpočtu)

Konsolidační členění

- třímístný kód, záznamová jednotka, kterou se klasifikují peněžní operace pro potřeby konsolidace
- poskytuje potřebné informace o převodech prostředků uvnitř veřejných rozpočtů
  - na základě těchto informací je možné vyloučit převody uvnitř organizační jednotky, za kterou se sestavuje výkaz o plnění veřejných rozpočtů

Vztah účetnictví a rozpočtu

- **Rozpočet**
  - několik pohledů na peněžní operace (klasifikace podle různých na sobě nezávislých hledisek)
  - peněžní toky jednotky v rozpočtové činnosti v průběhu jednoho roku
- **Účetnictví**
  - jednoúrovňový systém, osnova syntetických účtů
  - komplexnější, obsahuje i informace o majetku, závazcích, pohledávkách
  - kontinuita v čase
- **Účetnictví a rozpočet spolu souvisí, doplňují se, jsou provázané**
  - rozpočet je s účetnictvím provázán přes rozpočtový účet (231, případně 236)

Směrná účtová osnova

- **Účtová třída 0 - Dlouhodobý majetek**
  - 01 - Dlouhodobý nehmotný majetek
  - 02 - Dlouhodobý hmotný majetek odpisovaný
  - 03 - Dlouhodobý hmotný majetek neodpisovaný
  - 04 - Nedokončený a pořizovaný dlouhodobý majetek
  - 05 - Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek
  - 06 - Dlouhodobý finanční majetek
  - 07 - Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku
  - 08 - Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku

- **Účtová třída 1 - Zásoby a opravné položky**

11 - Materiál

12 - Zásoby vlastní výroby

13 - Zboží a ostatní zásoby

15 - Opravné položky k dlouhodobému nehmotnému majetku

16 - Opravné položky k dlouhodobému hmotnému majetku

17 - Opravné položky k dlouhodobému finančnímu majetku

18 - Opravné položky k zásobám

19 - Opravné položky k pohledávkám

- **Účtová třída 2 - Účty rozpočtového hospodaření, krátkodobý finanční majetek a krátkodobé úvěry a půjčky**

22 - Bankovní účty organizačních složek státu a běžné účty státních fondů

23 - Bankovní účty územních samosprávných celků

24 - Ostatní bankovní účty

25 - Krátkodobý finanční majetek

26 - Peníze

28 - Krátkodobé úvěry a půjčky

- **Účtová třída 3 - Zúčtovací vztahy**

31 - Krátkodobé pohledávky

32 - Krátkodobé závazky

33 - Zúčtování se zaměstnanci a institucemi

34 - Zúčtování daní, dotací a ostatní zúčtování

35 - Pohledávky a závazky k účastníkům sdružení

36 - Pohledávky a závazky z ručení a finančních operací

37 - Jiné krátkodobé pohledávky a závazky

38 - Přechodné účty aktiv a pasiv

39 - Vnitřní zúčtování a vyrovnávací účty

- **Účtová třída 4 - Jmění, fondy, výsledek hospodaření, rezervy, dlouhodobé závazky a pohledávky, závěrečné účty a zvláštní zúčtování**

40 - Jmění účetní jednotky a upravující položky

41 - Fondy účetní jednotky

43 - Výsledky hospodaření

44 - Rezervy

45 - Dlouhodobé závazky

46 - Dlouhodobé pohledávky

49 - Závěrkové účty a zvláštní zúčtování

- **Účtová třída 5 - Náklady**

50 - Spotřebované nákupy

51 - Služby

52 - Osobní náklady

53 - Daně a poplatky

54 - Ostatní náklady

55 - Odpisy, rezervy a opravné položky

56 - Finanční náklady

57 - Náklady na nároky na prostředky státního rozpočtu,
rozpočtů územních samosprávných celků a státních fondů

58 - Náklady ze sdílených daní

59 - Daň z příjmů

- **Účtová třída 6 - Výnosy**

60 - Výnosy z vlastních výkonů a zboží

61 - Změny stavu zásob

62 - Aktivace

63 - Výnosy z daní a poplatků

64 - Ostatní výnosy

66 - Finanční výnosy

67 - Výnosy z nároků na prostředky státního rozpočtu, rozpočtů územních samosprávných celků a státních fondů

68 - Výnosy ze sdílených daní

- **Účtová třída 7 a 8 - Vnitroorganizační účetnictví**

Obsah těchto účtových tříd si určí sama účetní jednotka

- **Účtová třída 9 - Podrozvahové účty**

90 - Majetek účetní jednotky

91 - Odepsané pohledávky a závazky

92 - Podmíněné pohledávky z důvodu užívání majetku jinou osobou

93, 94 a 95 - Další podmíněné pohledávky a ostatní podmíněná aktiva

96 - Podmíněné závazky z důvodu užívání cizího majetku

97 a 98 - Další podmíněné závazky a ostatní podmíněná pasiva

99 - Vyrovnávací účet

231 – Základní běžný účet

- veškeré peněžní prostředky (rozpočtové příjmy)
- bankovní účet,
- pokud ÚSC nezřizuje peněžní fondy, přebytek hospodaření minulých let
- přijaté prostředky z poskytnutých úvěrů
- inkasované částky z prodeje vydaných dlužných CP

261 – Pokladna

- stav a pohyb
  - peněz v hotovosti
  - šeků přijatých místo hotových peněz
  - poukázek k zúčtování
- pokladní doklady
- účtuje pokladník (hmotná odpovědnost)
- limit pokladní hotovosti
- kontrola hotovosti v pokladně, srovnáno se stavem v pokladní knize
- inventarizace pokladny, vypořádání inventarizačních rozdílů
  - přebytky » výnosy
  - schodky » pohledávka za zodpovědným zaměstnancem (335)
- neklasifikuje se rozpočtovou skladbou
  - převod prostředků do pokladny ze ZBÚ » záloha poskytnutá pokladně
  - po konečném vydání prostředků z pokladny » snížení položky záloha, zařídění na položku – interní účetní doklad

Pokladna – příklad – prostředky přijaté v hotovosti odvedeny na bankovní účet (ZBÚ)

	Kč	MD	DAL	pol.	
Výběr prostředků z bank. účtu do pokladny	10 000	261	262		
Převod prostředků z bankovního účtu ÚCS do pokladny - bankovní výpis	10 000	262	231	5182	6171
Předpis příjmů z místního poplatku ze psů	8 000	315	606		
Příjem příjmů z místního poplatku ze psů v hotovosti	6 500	261	315		
Odvod příjmů na ZBÚ	6 500	262	261		
Přijetí prostředků na ZBÚ	6 500	231	262	1341	

Pokladna – příklad – záloha pokladně je navýšena o prostředky přijaté v hotovosti

	Kč	MD	DAL	pol.	
Výběr prostředků z bank. účtu do pokladny	10 000	261	262		
Převod prostředků z bankovního účtu ÚCS do pokladny - bankovní výpis	10 000	262	231	5182	6171
Předpis příjmů z místního poplatku ze psů	8 000	315	606		
Příjem příjmů z místního poplatku ze psů v hotovosti	6 500	261	315		
Zúčtování příjmů – vnitřní účetní doklad	6 500	231		1341	
Navýšení poskytnuté zálohy pokladně o inkasované příjmy	6 500		231	5182	6171

Pokladna – příklad – výdaje uhrazené v hotovosti

	Kč	MD	DAL	pol.	
Výběr prostředků z bank. účtu do pokladny	5 000	261	262		
Převod prostředků z b.ú. do pokladny dle výpisu z banky	5 000	262	231	5182	6171
Nákup kancelářských potřeb – v hotovosti	1 500	501	261		
Změna rozpočtové skladby dle účelu užití hotovosti	- 1 500		231	5182	6171
	1 500		231	5139	6171

Peněžní fondy ÚSC

- Obce a kraje mohou zřizovat peněžní fondy (dle § 5 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů)
- Peněžní fondy obce zřizuje zastupitelstvo obce
- Peněžní fondy kraje může zřizovat i rada kraje, pokud si tuto působnost nevyhradí zastupitelstvo kraje
- ÚSC nemusí mít zřízený žádný peněžní fond → prostředky soustředěny pouze na bankovním účtu rozpočtu (ZBÚ)

Statut peněžního fondu

- hospodaření peněžního fondu se řídí jeho statutem
- statut vydává ten orgán ÚSC, který peněžní fond zřídil
- příjmy a výdaje peněžního fondu, specifikace použití prostředků fondu
- může být vydán formou OZV

- peněžní fondy mohou být účelové
  - př. sociální fond obce
  - př. fond bytové výstavby
- peněžní fondy mohou být bez účelového určení
  - př. fond rezerv a rozvoje

Účtování peněžního fondu

- Fond je napojen na rozpočet ÚSC → peněžní prostředky se ve fondu pouze ukládají, pokud mají být použity, převedou se zpět do rozpočtu, nebo peněžní operace jsou realizovány přímo z účtu p. fondu.
- Přesuny prostředků mezi rozpočtem a peněžním fondem podléhají konsolidaci
- Pohyby peněžních prostředků fondu podléhají klasifikaci rozpočtovou skladbou!
  - SÚ **236** – **běžné účty peněžních fondů** – aktivní účet, peněžní prostředky fondu
  - SÚ **419** – **peněžní fondy** – pasivní účet
  - SÚ **548** – **tvorba fondů**
  - SÚ **648** – **čerpání fondů**
- Aktiva peněžního fondu mohou mít i jinou formu než peněžní - pohledávky, majetek → zůstatky 236 a 419 mohou být rozdílné.

- Předpisy nevyžadují vedení zvláštního účtu k peněžním fondům ÚSC. Je stanoven zvláštní účet (236) , ale není dána povinnost ho tvořit.
- Postupy účtování fondů ÚSC lze stanovit celkem volně, existují různé názory na řešení... tvorba a použití fondů přes účty 548 a 648 je možná, ale s dopadem zkreslení VH běžného roku, zkreslením obratu

Tvorba fondu

A) z přebytků hospodaření minulých let

431 (432) MD / 419 D

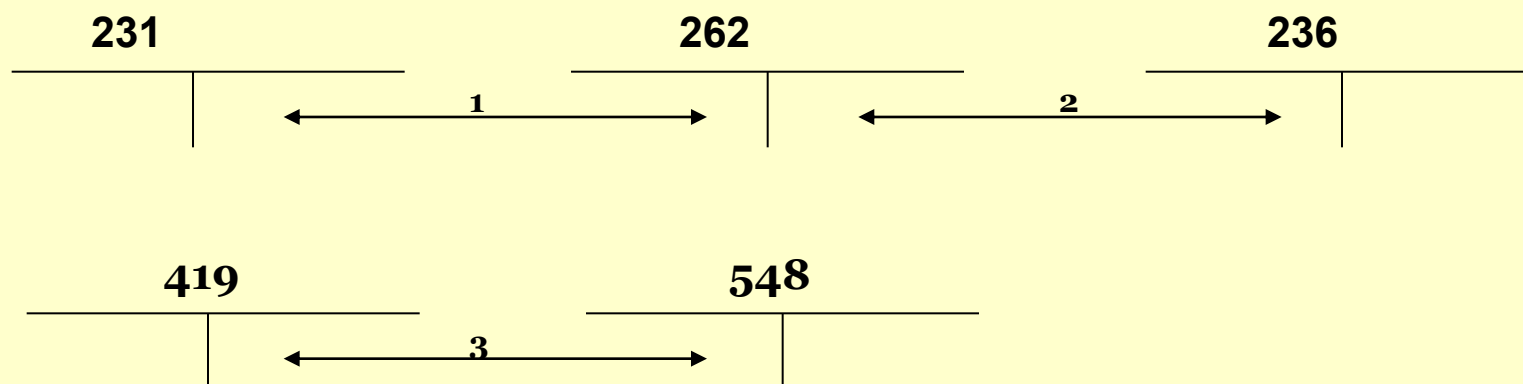
B) z příjmů běžného roku, které nejsou k využití v
běžném roce +

C) převody prostředků z rozpočtu během roku do fondů

548 (401) MD / 419 D

Pozn.: účet 401 je použit k tvorbě investičních fondů z odpisů u
PO, dle ČÚS 704 je možné jej využít i u peněžních fondů ÚSC
(AE!!)

Převod peněz mezi ZBÚ a účtem peněžního fondu

MD Dal pol. §

1 převod prostředků z rozpočtu do peněžního fondu

262 | 231 534x * 6330

2 přijetí prostředků z rozpočtu do peněžního fondu

236 | 262 4134

3 tvorba fondu

548 | 419

* 5342 – Sociální fond,
5344 – Fond rezerv a rozvoje,
5349 – Ostatní převody vlastním fondům

Pozn: pro převody z bankovního účtu fondu na ZBÚ se použijí následující položky:

4133 – Převody z vlastních rezervních fondů,

4139 – Ostatní převody z vlastních fondů

- Dle jiných interpretací (např. I. Schneiderová) není třeba při tvorbě fondu použít pro převod mezi bankovními účty účet 262 :

401 MD / 231 D a 236 MD / 419 D

(+ konsolidační položky)

- Je možná též přímá tvorba fondu (z výnosů, např. úroků z bankovního účtu fondu):

236 MD / 6xx D a 401 MD / 419 D

(např. SÚ 662, 603, 64x, 649, příp. 403 – pozor na rozpočtovou skladbu)

Použití fondů

- Zjednodušeně:

5xx MD / 236 D

419 MD / 401 D

Náklady např.

501 – spotřeba materiálu,

569 – bankovní poplatky,

511 – opravy a udržování, příp.

042 – pořízení DM.

Majetek ÚSC, aktiva ÚSC

- Stálá aktiva (dlouhodobý majetek)
  - majetek, který slouží dlouhodobě, spotřeba probíhá postupně (opotřebovává se)
- Oběžná aktiva (krátkodobá aktiva, krátkodobý majetek)
  - majetek, který ÚSC používá ve své činnosti, ihned se spotřebuje, příp. je proces přeměny z jedné formy majetku na druhou kratší než 1 rok

Dlouhodobý majetek

- Účtová třída 0
  - nehmotný DM – ú. sk. 01
  - hmotný DM - 02, 03
    - ✦ Drobný DM: DDNM – 018, DDHM – 028
  - finanční DM – 06
  - oprávky – 07, 08 – ÚSC dříve nepoužívaly
  - 04 – nedokončený a pořizovaný DM
  - 05 – poskytnuté zálohy na DM

- Oceňování majetku – zák. o účetnictví, §24-28
- Vyhláška 410/2002 Sb.
  - co se promítá do jednotlivých položek rozvahy (§11-32) → vymezení DM
  - metody při evidenci, účetní metody
  - co vstupuje a nevstupuje do pořizovací ceny DM (§55)
- ČÚS č. ???
- ÚSC dlouhodobý majetek neodepisovaly, změna od r. 2011 !!

Dlouhodobý hmotný majetek – - Vyhláška 410/2009 Sb., §14:

- pozemky, bez ohledu na výši ocenění
- kulturní předměty, bez ohledu na výši ocenění
- stavby, bez ohledu na výši ocenění a dobu použitelnosti
- samostatné movité věci a soubory movitých věcí s dobou použitelnosti delší jak 1 rok, jejich ocenění je vyšší jak 40 000 Kč, předměty z drahých kovů
- pěstitelské celky trvalých porostů
- DDHM – movité věci, případně soubory movitých věcí s dobou použitelnosti větší jak 1 rok, ocenění vyšší jak 3000 a max. 40 000 Kč, spodní hranici lze vnitřním předpisem snížit
- ostatní DHM – dospělá zvířata, ložiska nevyhrazeného nerostu (obojí bez ohledu na výši ocenění, technické zhodnocení

Dlouhodobý nehmotný majetek – - Vyhláška 410/2009 Sb., §11:

- zejména nehmotné výsledky výzkumu a vývoje, software a ocenitelná práva, s dobou použitelnosti delší jak 1 rok a u kterých je ocenění vyšší jak 60 000 Kč, povolenky na emise, preferenční limity
- technické zhodnocení, ocenění > 60 000 Kč v rámci účetního období
  - i když majetek účetní jednotka užívá, ale nevlastní
- DDNM – doba použitelnosti > 1 rok, ocenění > 7 000 Kč a max. 60 000 Kč, spodní hranici lze vnitřním předpisem snížit

Dlouhodobý finanční majetek – - Vyhláška 410/2009 Sb., §17:

- cenné papíry a podíly, které budou v držení účetní jednotky déle než 1 rok
  - majetkové účasti v osobách s rozhodujícím vlivem
  - majetkové účasti v osobách s podstatným vlivem
  - dluhové cenné papíry držené do splatnosti
  - půjčky osobám ve skupině
  - jiné dlouhodobé půjčky
  - termínované vklady dlouhodobé
  - ostatní DFM

Drobný DM

- Při pořízení je uhrazen jako **PROVOZNÍ NÁKLAD**, cena vstupuje do nákladů (účtování v roce 2010)
  - 501 u DDHM
  - 518 u DDNM
  - Od roku **2011**: 551 – odpisy dlouhodobého majetku
- DDM se sleduje na majetkovém účtu
  - 028 DDHM
  - 018 DDNM
- a na účtu **OPRÁVEK 088, 078**

Technické zhodnocení DM

- **Nové účty:**
  - 044 – Uspořádací účet technického zhodnocení dlouhodobého nehmotného majetku
  - 045 – Uspořádací účet technického zhodnocení dlouhodobého hmotného majetku
- **Použijeme v případě, že nevíme, jestli TZ přesáhne hodnotu pro DM (60, resp. 40 tis. Kč), jinak 041, 042.**

KRÁTKODOBÝ MAJETEK

- Zásoby
- Rozpočtové účty, ostatní bankovní účty, krátkodobý finanční majetek, peníze, návratné finanční výpomoci
- Pohledávky

Zásoby

- ČÚS č. xxx - účtování způsobem A nebo B (rozhodnutí účetní jednotky ve vnitřním předpise)
- Způsob A – používání účtů 1xx, zásoby se vyúčtují do nákladů až v okamžiku jejich skutečné spotřeby nebo prodeje.
- Způsob B – účtování nakupovaných i aktivovaných zásob přímo do nákladů (501)
- Je dovoleno oba způsoby kombinovat, v rámci analytických účtů však může být uplatněn jenom jeden způsob.

Dotace

- Projev přerozdělovacích procesů
  - uvnitř veřejného sektoru,
  - směřující k jiným subjektům – NNO, ziskový sektor
- - přijaté dotace,
  - poskytované dotace
    - rozdíl ve zobrazených informacích v rozpočtové skladbě
    - .....

Poskytování dotací

- 572 – náklady na nároky na prostředky rozpočtů ÚSC
- 347, 349 – závazek k jinému rozpočtu (SR, ÚSC)
- 373 – poskytnuté zálohy na dotace
- 378 – ostatní krátkodobé závazky
- 389 – dohadné účty pasivní

- Vratka se účtuje v tom roce, ve kterém byla do rozpočtu ÚSC přijata

Přijaté transfery

- Dotace, které plynou do rozpočtů ÚSC
  - Členění dle různých kritérií
    - dle poskytovatele
    - dle účelovosti
      - ✦ účelové
      - ✦ neúčelové
    - dle nárokovosti
      - ✦ nárokové
      - ✦ nenárokové
    - dle vypořádání dotací
      - ✦ (ne)podléhající finančnímu vypořádání s poskytovatelem po skončení rozpočtového roku
    - dle způsobu čerpání dotace
      - ✦ přímo na účet žadatele
      - ✦ čerpací limit u vybrané banky
      - ✦ proplacení dotace až na základě dokončení projektu (nebo jeho části)
- jiné zaúčtování

- 671 – výnosy z nároků na prostředky státního rozpočtu
- 672 – výnosy z nároků na prostředky rozpočtů ÚSC
- 673 – výnosy z nároků na prostředky státních fondů
- 674 – výnosy z ostatních nároků

- 346, 348 – pohledávka k jinému rozpočtu (SR, ÚSC)
- 374 – přijaté zálohy na dotace
- 377 – ostatní krátkodobé pohledávky
- 388 – dohadné účty aktivní

- Vratka se účtuje v tom roce, ve kterém byla odeslána

Půjčky

- **Zobrazení v rozpočtu**

- přijatá půjčka – vždy ve tř. 8 – financování
  - ✦ (8xx3, splátky jistiny 8xx4, úroky, další náklady tř. 5)
- poskytnutá půjčka – důvod poskytnutí ?
  - ✦ řízení likvidity, snaha o lepší zhodnocení dočasně volných peněžních prostředků
    - tř. 8 – financování (8xx8)
      - splátky jistiny ve tř. 8 (8xx7), výnos operace tř. 2
    - ✦ sledování rozpočtové politiky → ve výdajích (56xx, 64xx)
      - splátky v nedaňových příjmech (24xx)
      - pozn. 62xx Nákup akcií a majetkových podílů

Přijaté půjčky

- ⇒ Vznik závazku tyto prostředky v budoucnosti splatit
- ⇒ Zobrazí se jako financující operace
- ⇒ Krátkodobé závazky (do 1 roku)
- ⇒ Dlouhodobé závazky
- ⇒ Návratné finanční výpomoci

Krátkodobé závazky

- Účtová skupina 28 – krátkodobé úvěry a půjčky
  - 281 – Krátkodobé bankovní úvěry
  - 282 – Eskontované krátkodobé dluhopisy (směnky)
  - 283 – Vydané krátkodobé dluhopisy
  - 289 – Ostatní krátkodobé závazky (finanční výpomoci)
- Účet 322 – Směnky k úhradě

Dlouhodobé závazky

- **Účtová skupina 45**
  - **451 – Dlouhodobé úvěry**
  - 453 – Vydané dluhopisy
    - ✦ pozn. 367 – pohledávky z vydaných dluhopisů
  - 454 – Závazky z pronájmu
  - 455 – Dlouhodobé přijaté zálohy
  - 456 – Dlouhodobé závazky z ručení
  - 457 – Dlouhodobé směnky k úhradě
  - 458 – Dlouhodobé závazky z nástrojů spolufinancovaných ze zahraničí
  - **459 – Ostatní dlouhodobé závazky**

Návratné finanční výpomoci

- bezúročné (většinou) půjčky mezi veřejnými rozpočty
- přijetí
  - 326 – Přijaté návratné finanční výpomoci krátkodobé
  - 452 – Přijaté návratné finanční výpomoci dlouhodobé

Poskytnuté půjčky

- pohledávka ÚSC vůči jinému subjektu
- důvod poskytování
- krátkodobé, dlouhodobé poskytnuté půjčky

Poskytnuté návratné finanční výpomoci

- 316 – Poskytnuté návratné finanční výpomoci krátkodobé
  - 377 – ostatní krátkodobé pohledávky; návratná finanční výpomoc pro fyzické osoby
-
- 462 – Přijaté návratné finanční výpomoci dlouhodobé
  - 469 – Ostatní dlouhodobé pohledávky; návratná finanční výpomoc pro fyzické osoby
  - 066 – Půjčky osobám ve skupině; návratné finanční výpomoci vlastním s.r.o., a.s., atp.

Účtování o termínovaných vkladech

- 244 – Termínované vklady krátkodobé
- 068 – Termínované vklady dlouhodobé

- K těmto účtům se váže rozpočtová skladba
  - 8117, 8127 – přijetí prostředků na termínovaném vkladu
  - 8118, 8128 – převod prostředků z termínovaného vkladu (rušení termínovaného vkladu)

Účetnictví organizací zřízených ÚSC

Účetnictví územních samospráv

Druhy organizací ÚSC

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů,
§ 23:

ÚSC může ve své pravomoci k plnění svých úkolů, zejména k hospodářskému využívání svého majetku a k zabezpečení veřejně prospěšných činností

- a) **zřizovat vlastní organizační složky** jako svá zařízení bez právní subjektivity
- b) **zřizovat příspěvkové organizace** jako právnické osoby, které zpravidla ve své činnosti nevytvářejí zisk
- c) zakládat obchodní společnosti, a to akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným
- d) zakládat obecně prospěšné společnosti podle zvláštního zákona
- e) zřizovat školské právnické osoby podle zvláštního právního předpisu
- f) zřizovat veřejné výzkumné instituce podle zvláštního zákona
- g) zřizovat veřejné neziskové organizace

Organizační složky ÚSC

- Organizace bez právní subjektivity → nemůže vstupovat svým jménem do právních vztahů a brát na sebe práva a povinnosti z těchto vztahů vyplývající. **Hospodaří jménem svého zřizovatele.**
- Pro takové činnosti, které
  - a) nevyžadují velký počet zaměstnanců,
  - b) nepotřebují složité a rozsáhlé strojní nebo jiné technické vybavení,
  - c) nejsou vnitřně odvětvově či jinak organizačně členěné,
  - d) nevstupují do složitých ekonomických nebo právních vztahů.
- Např. knihovny, informační střediska,...
- Zastupitelstvo ÚSC ji zřizuje, jmenuje vedoucího OS, určí jeho práva a povinnosti
- Pracovníci OS jsou zaměstnanci OÚ (nestanoví-li zvláštní zákon jinak)
- Zřizovací listina

Hospodaření organizačních složek

- OS není účetní jednotkou.
- ÚSC má ve svém rozpočtu veškeré příjmy a výdaje svých OS. Rozpočet OS je součástí rozpočtu jejího zřizovatele.
- ÚSC dává oprávnění k dispozicím s rozpočtem OS svému úřadu a také podle potřeby odpovědnému vedoucímu OS.
- Na OS přenáší zřizovatel oprávnění disponovat jen s peněžními prostředky, které zabezpečují její běžný provoz nutný zabezpečovat operativně → provozní záloha v hotovosti nebo na běžném účtu.
- Zřizovatel může pověřit svou organizační složku vybíráním některých rozpočtových příjmů z její činnosti.
- Peněžní průběh hospodaření vede v peněžním deníku v členění dle rozpočtové skladby. Údaje se převádějí do rozpočtu P a V zřizovatele v jím stanoveném termínu, nejméně však měsíčně a nejpozději před koncem roku.
- Nevyčerpanou zálohu je OS povinna vrátit zřizovateli v jím stanoveném termínu, nejpozději před koncem roku.

Př. (1) Obec je zřizovatelem OS – knihovny. Poskytuje jí provozní zálohu 20 000 Kč. OS nakoupí knihy za 5 000 Kč, hradí 6 000 Kč za internetové připojení a nakupuje materiál za 1 500 Kč.

	Kč	MD	Dal	pol.	§
1) Poskytování provozní zálohy	20 000	314	231	5181	3314
2) Vyúčtování operací knihovny na základě údajů z peněžního deníku koncem měsíce:					
a) nákup knih	5 000	501	314		
b) platba za internetové připojení	6 000	518	314		
c) platba za materiál	1 500	501	314		
3) Zúčtování výdajů s poskytnutou zálohou na konci měsíce					
a) snížení zálohy	- 12 500		231	5181	3314
b) nákup knih	5 000		231	5136	3314
c) platba za internetové připojení	6 000		231	5162	3314
d) platba za materiál	500		231	5139	3314

Př. (2) Obec je zřizovatelem OS – knihovny. Ta přijímá poplatky za půjčovní 2 000 Kč a za poskytování přístupu k internetu 1 000 Kč v hotovosti, které převádí do rozpočtu obce. Na konci období vrací do rozpočtu nevyčerpanou zálohu.

	Kč	MD	Dal	pol.	§
5) Příjem z půjčovního	2 000	261	602		
6) Příjem za poskytování internetu	1 000	261	602		
7) Převod do rozpočtu obce – pokladní deník	3 000	262	261		
8) Příjem do rozpočtu obce – bankovní výpis:					
a) příjem z půjčovního	2 000	231	262	2111	3314
b) příjem za poskytování internetu	1 000	231	262	2111	3314
9) Převod nevyčerpaných prostředků na konci roku	7 500	231	314	5181	3314

Příspěvkové organizace ÚSC

- Jsou právnické osoby → mají právní subjektivitu
- ÚSC je zřizuje pro takové činnosti, které jsou zpravidla neziskové a jejichž rozsah, struktura a složitost vyžadují samostatnou právní subjektivitu
- Př. ZŠ, MŠ, divadla, kina,..
- Zřízena zastupitelstvem ÚSC, rozhodnutí o zřízení + zřizovací listina v Ústředním věstníku ČR, zápis PO do obchodního rejstříku ČR

Hospodaření PO

- Vedle **hlavní** může mít i **doplňkovou činnost** (pokud to zřizovatel povolí), sledována účetně odděleně (analytická evidence). Zisk z vedl. činnosti může použít jen ve prospěch hlavní (jiné použití musí povolit zřizovatel).
-
- Hospodaří s peněž. prostředky z vlastní činnosti a s prostředky přijatými z rozpočtu zřizovatele, s prostředky svých fondů a s peněžitými dary.
- Zřizovatel poskytuje příspěvek na provoz své PO zpravidla v návaznosti na výkony nebo jiná kritéria jejích potřeb.

Hospodaření PO

- Příspěvkové organizaci může její zřizovatel uložit odvod do svého rozpočtu, jestliže
  - a) její plánované výnosy překračují její plánované náklady, a to jako závazný ukazatel rozpočtu,
  - b) její investiční zdroje jsou větší, než je jejich potřeba užití podle rozhodnutí zřizovatele, nebo
  - c) porušila rozpočtovou kázeň.
- Vztah rozpočtu příspěvkové organizace k rozpočtu zřizovatele lze během roku změnit v neprospěch příspěvkové organizace jen ze závažných, objektivně působících příčin.

Omezení PO při vstupování do právních vztahů

- PO je oprávněna uzavírat **smlouvy o půjčce nebo o úvěru** jen po předchozím souhlasu zřizovatele (kromě půjček zaměstnancům z FKSP).
- Je oprávněna přijímat na sebe **závazek ručitele** jen na základě předchozího souhlasu zřizovatele, a to jen jde-li o ručení za dlužníka, jímž je zřizovatel nebo jím zřízená či založená právnická osoba.
- Může pořizovat věci **nákupem na splátky nebo smlouvou o nájmu** s právem koupě jen po předchozím souhlasu zřizovatele.
- Není oprávněna **nakupovat akcie či jiné CP**. Přijímat je jako protihodnotu za své pohledávky vůči jiným subjektům je oprávněna jen se souhlasem zřizovatele.
- Není oprávněna **poskytovat dary** jiným subjektům, s výjimkou obvyklých peněžitých nebo věcných darů svým zaměstnancům a jiným osobám ze svého FKSP.

Účetnictví PO

- PO je samostatnou účetní jednotkou
- Bankovní účty – účty 24x
- Peněžní fondy – účty 41x
- Vztahy k zřizovateli – účty 348, 349, 672
- Odpisování majetku, rezervy ke svému majetku, účty časového rozlišení
- Zřizovatel může PO svěřit svůj majetek do správy – účtuje o něm PO.
Zřizovatel vymezení práva a povinnosti spojené s využíváním tohoto majetku (tzn. např. stanovuje odpisové plány majetku)

Peněžní fondy PO

- **Rezervní fond:** 413, 414 – Fond rezervní
- **Investiční fond:** 416 – Fond reprodukce majetku
- **Fond odměn:** 411 – Fond odměn
- **FKSP:** 412 – Fond kulturních a sociálních potřeb

Pozn. pozor neplést s peněžními fondy ÚSC (o nichž se účtuje na 419 a 236) !!

- Zůstatky fondů se po skončení roku převádí do následujícího roku
- Bankovní účet peněžního fondu příspěvkové organizace
  - prostředky na b.ú. příspěvkové organizace - 241
  - zvláštní bankovní účet – 245
  - FKSP - 243

Rezervní fond (účet 413, 414)

- **Motivační nástroj pro to, aby se PO snažila dosahovat zlepšeného hospodářského výsledku**
  - ZHV = výsledek hospodaření po zdanění a odvodu nevyužitých účelových prostředků
- **Tvorba**
  - ze ZHV (až po převodu do fondu odměn) - 413
  - peněžní neinvestiční dary - 414
- **Použití**
  - k dalšímu rozvoji organizace
  - k časovému překlenutí rozdílu mezi výnosy a náklady
  - k úhradě ztráty z předchozích let
  - k úhradě sankcí za porušení rozpočtové kázně
  - k posílení investičního fondu (po souhlasu zřizovatele)

Fond odměn (účte 411)

- **Tvorba**

- Ze ZHV

- ✦ Maximálně 80 % limitu prostředků na platy nebo přípustného objemu prostředků na platy

- **Použití**

- Přednostně překročení prostředků na platy
  - Odměny zaměstnancům

FKSP (účet 412)

- Vyhláška 114/2002 Sb., o FKSP
- Tvorba
  - základní příděl činí 2 % z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a náhrady platů, popř. na mzdy a náhradu mezd a odměn za pracovní pohotovost, na odměny a ostatní plnění za vykonávanou práci
  - naplňován zálohově, vyúčtování skutečného základního přídělu se provede v rámci účetní závěrky
- Použití
  - k zabezpečování kulturních, sociálních a dalších potřeb
  - určen zaměstnancům v pracovním poměru k PO, žákům SOU a U, interním vědeckým aspirantům, důchodcům, kteří při prvním odchodu do důchodu pracovali u PO, případně rodinným příslušníkům zaměstnanců a jiným fyzickým nebo i právnickým osobám

Investiční fond (účet 416)

- **Tvorba**
  - odpisy DNM a DHM
  - investiční dotace z rozpočtu zřizovatele
  - investiční příspěvky ze státních fondů
  - výnosy z prodeje DHM – pouze při schválení zřizovatelem
  - dary a příspěvky od jiných subjektů určené nebo použitelné k investičním účelům
  - převody z rezervního fondu
- **Použití**
  - k financování investičních výdajů, popř. investičních příspěvků
  - k úhradě investičních úvěrů nebo půjček
  - k odvodu do rozpočtu zřizovatele, pokud takový odvod uloží
  - k posílení zdrojů na financování údržby a oprav nemovitého majetku ve vlastnictví zřizovatele, který má PO ve správě